Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina antradieniais ir penktadieniais

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams – „ŪKININKĄ"
Vaikams – „VARPELĮ"

Nr. 1	Vilnius 1938 m. balandžio 29 d.	Pirmi metai

Šiame numeryje

Kaune prasidėjo Lietuvos-Lenkijos derybos dėl pašto susisiekimo. Prancūzų spauda prieš čekus. Anglija susitarė su Airija. Ispanijos sukilėliai eina priekin. Lietuvių būdo bruožai. Gausi Vilniaus kronika.

MŪSŲ PIRMIEJI ŽODŽIAI

„AIDAS" pasirodo tokiu laiku, kada Lietuva ir Lenkija jau yra užmezgusios normalius diplomatinius santykius, kada abi pusės jau yra pradėjusios tų santykių ribose kalbėtis. Žiūrint į tokią pradžią, susidaro noro tikėti, kad iš tų kalbų išplauks ir kitos kalbos, kurios padės abiejom pusėm vienai antrą suprasti ir įvertinti jų rūpimus reikalus. Taigi belieka tik gyventi viltimi ir tikėtis, kad tarp šių abiejų kaimyninių valstybių bus taika ir, kaip jų Galvos diplomatiniams atstovams yra pasakiusios, geri kaimyniški santykiai.

„AIDAS" ketina eiti savaitėje du kartus, vieną kartą duodamas nemokamą priedą ūkininkams, kitą — vaikams. Ūkininkai turės „Ūkininką", vaikai — „Varpelį".

Savo skiltyse „AIDAS" norėtų ne vien laukti geresnių, lengvesnių laikų ir tikresnių politinių sąlygų, bet ir kelti bei stiprinti šio krašto lietuvių tautinį susipratimą, palaikyti jų tarpe vienybę, sutarimą ir skatinti juos į bendrą darbą įvairiose šio krašto gyvenimo srityse. „AIDAS", kaip dažniau einąs laikraštis, stengsis duoti daugiau naujesnių žinių iš viso pasaulio ir rūpinsis, kiek sąlygos ir aplinkybės leis, nušviesti visus mūsų krašto ir mūsų visuomenės ir tautos reikalus. Bet visa tai keliems žmonėms atlikti būtų nelengva. Tam reikalingas gausesnis būrys talkininkų. Ir „AIDAS" tikisi, kad tokių talkininkų jam nepritruks. Yra vilties, kad susiras ne vien skaitytojų, prenumeratorių, platintojų ir bendradarbių, bet ir rėmėjų, kurie, suprasdami šio laikraščio užsibrėžtąjį tikslą, jį visados rems ir palaikys.

Gyvenimo patyrimas pakankamai įrodė, kad mūsų krašto lietuviškoji visuomenė savo gyvybiniems lietuviškiems tautiškiems reikalams yra jautri ir greit atsiliepia. Taigi reikia tikėtis, kad ji nebus kurčia ir šiuo laiku pasakytam „AIDO" balsui.

Baltijos Santarvės konferencija

Mūsų spaudoje buvo minėta, kad gegužės pirmoje pusėje Rygoje prasidėsianti eilinė Baltijos Santarvės konferencija.

Šioje konferencijoje, kaip ir anksčiau buvusiose, dalyvaus Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienių reikalų ministeriai. Spaudos pranešimu, konferencijos metu bus svarstoma visa eilė svarbių politinių klausimų, susijusių su visų Baltijos valstybių gyvenimu.

Jau ir anksčiau Baltijos santarvės konferencijomis Europos viešoji opinija visada domėjosi. Šiuo žygiu Baltijos Santarvės konferencija ypatingai laukiama, nes dabar Baltijos valstybių užsienių reikalų ministerių pasitarimai bus vedami esant naujai politinei padėčiai, kuri susidarė po kovo 19 dienos, užmezgus diplomatinius santykius tarp Lietuvos ir Lenkijos, kuri domisi Baltijos valstybėmis.

Lenkijos konstitucijos jubiliejus

Balandžio 23 dieną suėjo lygiai 3 metai, kai buvo pasirašyta nauja Lenkijos konstitucija, kuri pakeitė iki tol galiojusią 1921 metų konstituciją.

Naujos konstitucijos autoriumi yra laikomas buvęs B. B. partijos vadas ir buvęs premjeras pulkininkas Slavekas.

Kaip praneša lenkų spauda, jubiliejaus dieną daugelis žymių asmenų apsilankė pas 1935 metų Lenkijos konstitucijos autorių pulkininką Slaveką.

Tautinio susivienijimo partija Lenkijoje

Kaip žinome, 1937 metų pradžioje pulkininko Koco buvo suorganizuota nauja partija, pavadinta Obóz Zjednoczenia Narodowego (OZN). Šiemet šios partijos priešakyje atsistojo generolas Skvarčinskis, kuris Ozonui ir iki šiol vadovauja. OZN partija turi įvairius skyrius, kurių tarpe buvo ir jaunimo skyrius, o jo priešakyje stovėjo J. Rutkovskis. Tuojau po Velykų dėl kai kurių sumetimų jaunimo skyriaus vadovybė iš OZN partijos pasitraukė. Vietoj Rutkovskio ir jo šalininkų, vyriausias partijos šefas paskyrė kitus asmenis.

Ryšium su šiais OZN partijoje pasikeitimais, plačiai rašo visi lenkų laikraščiai.

Kalbant apie šios partijos vadų pastangas suburti kuo daugiau lenkų visuomenės į bendrą darbą, tenka priminti svarbi politinė kalba, kuria pasakė vicepremjeras inž. Kviatkovskis Katovicuose šio mėn. 24 dieną.

Vicepremjeras savo kalboje taip pat pabrėžė didelį reikalą dirbti bendromis jėgomis.

Visų krypčių lenkų spauda p. vicepremjero kalbą plačiai nagrinėja.

Lietuvos pasiuntinys K. Škirpa sugrįžo į Varšuvą

Jau buvo rašyta, kad Velykų švenčių metu Lietuvos ir Lenkijos pasiuntiniai buvo išvykę iš savo paskyrimo vietų.

Lenkijos pasiuntinys min. Charvatas sugrįžo į Kauną šio mėn. 19 dieną. Spaudos pranešimu, pasiuntinys Charvatas kitą dieną buvo apsilankęs pas užsienių reikalų ministerį Lozoraitį, su kuriuo ilgai kalbėjosi svarbiais, abi valstybes liečiančiais klausimais. Dabar, kaip pranešama, šio mėn. 25 sugrįžo iš Kauno į Varšuvą Lietuvos pasiuntinys min. Škirpa ir pradėjo eiti savo pareigas.

Tolimesni paskyrimai

Spaudoje jau buvo minėta apie Lenkijos konsulatus Lietuvoje ir apie Lietuvos konsulatus Lenkijoje. Manoma, kad Lenkijos konsulatai Lietuvoje bus tik Kaune ir Klaipėdoje.

Kiek bus Lietuvos konsulatų Lenkijoje, tuo tarpu nieko tikro nežinia, nežinia taip pat kuriuose miestuose jie bus įsteigti. Varšuvoje, aišku, bus generalis konsulas, bet apie konsulatus kituose miestuose kol kas nežinia.

Konsulatų dar neįsteigus, didinamas abiejų pasiuntinybių tarnautojų skaičius. Lenkijos vyriausybė jau paskyrė prie savo pasiuntinybės Kaune spaudos atstovą Vestfalį, kuris išvyko į Kauną ir pradėjo eiti savo pareigas. Taip pat paskirtas kariuomenės atstovas pulkininkas Mitkevičius-Žultek, kuris jau išvyko į Kauną ir pradėjo eiti savo pareigas.

Į Lietuvos pasiuntinybę Varšuvoje šiomis dienomis paskirtas Vytautas Alseika (vilnietis).

Iš karto nebuvo žinoma, kokias pareigas eis V. Alseika. Bet paskutiniu metu spaudoje pasirodė žinių, kad V. Alseika Lietuvos pasiuntinybėje eisiąs spaudos atstovo-referento pareigas.

Derybos Kaune ir Varšuvoje

Kaip žinia, užmezgus tarp Lietuvos ir Lenkijos diplomatinius santykius, nuo kovo 31 dienos tiesioginiu susisiekimu tarp abiejų valstybių galėjo naudotis tik pasiuntinybių tarnautojai. Šiaip vienos ir kitos valstybės gyventojai iki šiol tuo naudotis negali.

Tolimesniems santykiams sunormuoti, dabar Kaune, Varšuvoje ir Klaipėdoje vedamos derybos.

Kaune derybos prasidėjo šio mėn. 25 dieną. Čia tariamasi pašto ir telefono bei telegrafo susisiekimo klausimais. Taip pat Kaune šio mėn. 29 dieną prasidės derybos dėl miško plukdymo Nemunu. Vėliau šios derybos bus tęsiamos Klaipėdoje ir ten bus užbaigtos.

Pagaliau šio mėn. 29 dieną prasidės derybos Varšuvoje, kur bus tariamasi dėl tiesioginio susisiekimo geležinkeliais.

Spaudoje paduotas abiejų valstybių visų trijų komisijų sąstatas. Kada minėtais klausimais derybos pasibaigs, tuo tarpu nežinia. Manoma betgi, kad pasitarimai ilgai neužtruks ir „Aido" skaitytojams galėsime netrukus pranešti susitarimų rezultatus.

Susitarius visais aukščiau suminėtais klausimais, galima bus siuntinėti Lietuvon ir iš ten gauti laiškai, galima bus naudotis telefonu ir siuntinėti telegramas, o taip pat su užsienio pasais galima bus važiuoti į Lietuvą.

×

Spaudos pranešimu, derybos dėl pašto susisiekimo bus pabaigtos šio mėn 30 dieną ir tą dieną būsianti pasirašyta sutartis.

Kur bus muitinės

Tvarkant tolimesnius Lietuvos-Lenkijos santykius, numatoma keliose vietose steigti muitinės. Spaudos žiniomis, muitinės bus įsteigtos prie geležinkelio linijų ir tiesioginių plentų, jungiančių abi valstybes.

Iš viso numatoma steigti 10 muitinių. Visų pirma muitinės bus įsteigtos prie Vilnius-Kaunas geležinkelio linijos. Lietuvos pusėje muitinė bus Vievyje, o šiapus Lentvarave. Taip pat pranešama apie muitinių steigimą prie siaurojo geležinkelio Švenčionys—Utena.

Be to, muitinės būtų įsteigtos prie šių plentų: Kalvarija—Suvalkai, Širvintai Vilnius, Ežerėnai—Smalvė, Salakai—Dūkštas, Labanoras—Kaltinėnai, Joniškis—Pabradė, Varėna—Perlojus ir Musnikai—Maišogalis.

Trumpos žinios

— Praėjusią savaitę tragiškai žuvo ilgametis Lenkijos užsienių ministerijos diplomatinio protokolo šefas K. Romeris. Jis Velykų švenčių metu viešėjo savo dvare (Krokuvos vaiv.) ir čia, rengdamasis medžioti, per neatsargumą su ginklu, tragiškai žuvo.

Miręs diplomatinio protokolo šefas a. a. K. Romeris dalyvavo vykstant Lietuvos pasiuntiniui min. K. Škirpai pas P. Prezidentą, kuriam buvo įteikti paskyrimo raštai.

— Apie 30 000 Vienos gyventojų kreipėsi į Jungtinių Šiaurės Amerikos Valstybių konsulatą prašydami vizų. Beveik visi prašytojai yra žydai, kurie norėtų kuo greičiau išvažiuoti iš Vokietijos.

— Nuo gegužės 1 iki 20 dienos Jungtinės Šiaurės Amerikos Valstybės rengia didelius oro laivyno manievrus, kuriuose dalyvaus visi karo lėktuvai.

— Šiemet visoje Europoje nejuntama didesnio susidomėjimo gegužės 1 diena, kada kasmet socialistai rengia gatvėse eisenas ir akademijas.

— Šiomis dienomis Albanijos sostinėje Tiranoje įvyko iškilmingos karaliaus Zogu su viena vengre vestuvės, kuriose dalyvavo ir Italijos atstovai. Albanija yra beveik visiškoje italų įtakoje.

— Gegužės 16 dieną visa suomių tauta iškilmingai minės 20 metų sukaktuves, kai iš Suomijos buvo išvyta bolševikų kariuomenė.

— Lenkų spauda dažnai nusiskundžia, kad Čekoslovakijoje yra persekiojami lenkų gyventojai. Ypač dažnai esą konfiskuojami lenkų laikraščiai.

— Vokietijos vyriausybė įsakė, kad iki gegužės 15 dienos būtų išimti iš apyvartos Austrijos pinigai (šilingas). Iki tos dienos šilingai bus keičiami į vokiškas markes.

— Statistikos žinios praneša, kad šiuo metu Palestinoje yra 1.401 806 gyventojai. Apie du trečdaliai (63%) gyventojų yra arabai, 28% žydų ir 9% krikščionių.

— Garsus indų tautos vadas Gandi viename susirinkime pareiškė, kad jis gyvensiąs tik vienerius metus.

— Italijos vyriausybė paskelbė dekretą, kuriame yra pasakyta, kad miestų burmistrų, jų padėjėjų ir šiaip apmokamas savivaldybėse vietas gali užimti tik vedusieji vyrai, arba našliai, kurie turi vaikų.

— Turkijoje pereitą savaitę buvo baisus žemės drebėjimas. Daug kaimų visai išnyko nuo žemės paviršiaus. Per 50 tūkstančių gyventojų paliko be pastogės. Iš pasidariusių žemėje plyšių veržiasi karštas vanduo.

Lietuvos organizacijų suvažiavimai

Šiomis dienomis visa eilė Lietuvos Valstybės organizacijų turėjo savo narių suvažiavimus, kuriuose padaryti nuveiktų darbų pranešimai, išrinktos naujos vadovybės ir apsvarstyti tolimesniojo veikimo planai.

Kai kurie suvažiavimai buvo daromi organizuotu būdu paminėti Lietuvos nepriklausomybės 20-ties metų sukaktuves. Taip padarė visos valstybės mokytojai, kurie, suvažiavę Kaunan, tam buvo surengę mokytojų dienas. Į jų suvažiavimą buvo atsilankęs Valstybės Prezidentas Antanas Smetona ir švietimo ministeris prof. Tonkūnas. Valstybės Prezidentas mokytojams pasakė ilgą, turiningą kalbą, kurioje nurodė, kokiu būdu turėtų būti vedamas mokyklose religinis ir tautinis bei valstybinis auklėjimas.

Taip pat daug dėmesio sukėlė Lietuvių Tautininkų Sąjungos vadų ir pareigūnų suvažiavimas Šiauliuose ir pieno bendrovių kooperatyvų sąjungos „Pienocentro" narių suvažiavimas Kaune. Į šiuos suvažiavimus atsilankė ministeris pirmininkas dek. Vl. Mironas, kuris pasakė politinio pobūdžio kalbas. Ministeris Pirmininkas apibūdino dabartinę Lietuvos Valstybės tarptautinę būklę ir paaiškino kokia dabar yra Lietuvos ir Lenkijos santykių užmezgimo raida. „Pienocentro" suvažiavime Ministeris Pirmininkas palietė ir Lietuvos ekonominius reikalus. Jis pažymėjo, kad nauja Lietuvos vyriausybė yra nusistačiusi pieno ūkį ypatingai remti mažiau pasiturinčiose krašto vietose, kad ūkininkai greičiau galėtų ekonomiškai sustiprėti.

Šiame tautininkų suvažiavime spaudos ir informacijos biuro vedėjas prof. Iz. Tamošaitis pranešė apie steigiamą Kaune *Kultūros fondą*. Jis pareiškė, kad šio fondo tikslas—visiems krašto gyventojams suteikti galimumo naudotis Lietuvos kultūros gėrybėmis, kad tarp miesto ir kaimo visai išnyktų esami skirtumai.

Be to dar įvyko Dantų Gydytojų ir Užsienio Lietuviams Remti draugijų suvažiavimai. Pastarajame padaryti pranešimai apie lietuvių organizuotą veikimą kituose pasaulio kraštuose. Amerikos lietuvių atstovas pranešė, kad šiuo metu Amerikos lietuviai ypatingai yra susidomėję Lietuvos reikalais. Jos ginkluotoms pajėgoms remti jie yra pasižadėję surinkti vieną milijoną dolerių.

Kas norima veikti lietuviškame kaime

Šiomis dienomis Vilniuje man teko pasikalbėti su vienu iš kaimo atvykusiu liaudies švietėju, kuris papasakojo, kas dabar, atėjus pavasariui, mūsų krašto lietuviškame kaime daroma, kokia žmonių nuotaika ir kuo dabar jie labiausiai domisi ir ką nori veikti.

Pavasario laukų darbai

Pasakotojas pirmiausia pažymėjo, kad šių metų pavasaris kaimo žmones apvylė. Balandžio mėnesio pradžioje, orui labiau atšilus, buvo tikėtasi, kad šalčiau jau nebebūsią ir todėl iš karto buvo imtasi paruošiamųjų lauko darbų. Deja, šaltos drėgnos Velykos ir toks pat pavelykis tokias ūkininkų viltis išblaškė ir daugeliui sudarė nemaža rūpesčio, kas bus toliau, jeigu balandžio mėnesio ir pabaiga bus tokia pat šalta.

Tačiau praėjusios savaitės oras kaimo žmones vėl pradžiugino. Sulaukę šilumos, ūkininkai ėmėsi darbo: aria, akėja ir bando ką pasėti.

Lietuviškos spaudos reikalai

Paklausus, ar mūsų kaimo žmonėms, šalia jų tiesioginių ūkiškųjų darbų, kas nors daugiau rūpi, liaudies švietėjas pabrėžė, kad dabar mūsų krašto lietuviai kaimiečiai jau nebe tie, kokie yra buvę prieš keliolika metų. Dabar esą ir jie gyvena platesniu gyvenimu, ir jiems rūpi jų pačių ir visos mūsų visuomenės bei tautos reikalai. Tiems reikalams pažinti geriausia ir tinkamiausia priemonė — lietuviškoji spauda, o ypač toji, kuri dažniau gali pasirodyti ir greičiau gali pranešti, kas darosi plačiame pasaulyje ir mūsų krašte. Ir todėl paskutiniu laiku kaimo žmonės rimtai buvo susirūpinę lietuviškos spaudos likimu. Ilgesnį laiką (nuo 1937 metų rudens) neturint dažniau leidžiamo lietuviško laikraščio, kaimo žmonės paskutiniu laiku patys ėmė tuo reikalu daryti žygius. Kai kurių parapijų ir net atskirų kaimų lietuviai gyventojai ėmė siųsti Varšuvos įstaigoms prašymus, kad Vilniuje vėl galėtų eiti pernai rudenį sulaikytas laikraštis „Vilniaus Rytojus" arba jo vietoje kuris kitas dažnesnis lietuviškas laikraštis, skirtas visiems: šviesuomenei, ūkininkams ir vaikams.

Užsiminus apie vienkartinius lietuviškus laikraščius, pranešėjas numojo ranka ir pasakė:

„Su jais tikras vargas: eini į paštą ir nežinai, kokiu pavadinimu turi gauti laikraštį; kai kur dėl šios priežasties tokio laikraščio negauni nė pamatyti".

Gegužinės pamaldos

Palietėme ir religinius žmonių reikalus. Abu esame vienodos nuomonės, kad mūsų krašto lietuviai gyventojai yra katalikai ir kaip tokių yra pareiga katalikybės laikytis ne juokais ir ne dėl kieno akių, bet rimtai ir kad tai reikėtų parodyti drąsiai kiekviena proga, o ypač palaikant parapijų bažnyčiose lietuviškas pamaldas. Po šios išvados mano bendrakalbis ėmė mane raminti:

„Tamsta, šiuo atžvilgiu mūsų krašto lietuviškas kaimas nėra atsilikęs. Jo žmonių lietuviška, tautinė sąmonė jau yra stipri. Lietuvybė ir bendri mūsų tautos reikalai jiems yra šventi ir neginčijami dalykai. Taip pat jie neužmiršta ir savo religinių pareigų. Apskritai, mūsų kaimo žmonės yra religingi ir su tuo nesislepia. Štai kad ir gegužinės pamaldos. Kiek man yra žinoma, šiemet joms kaimo jaunimas ruošiasi su dideliu atsidėjimu. Ištisų apylinkių ir atskirų kaimų jaunimas dar per Velykas ėmė organizuoti chorus ir pradėjo mokintis giedoti lietuviškas, gegužinėms pamaldoms reikalingas giesmes. Taip pat pratinasi giedoti ir vyresnieji. Einama prie to, kad giedotų ne atskiri būreliai, bet visa bažnyčia. Išmokus lietuviškų giesmių, ruošiamasi giedoti ir tose bažnyčiose, kur lietuviškų gegužinių pamaldų iki šiol nebuvo visai. Tuo reikalu numatyta daryti žygius pas klebonus arba net ir pas arkivyskupą. Kur bažnyčios toliau arba kur visai nebus galima išreikalauti lietuviškų gegužinių pamaldų, lietuviškų kaimų gyventojai tokias pamaldas rengs savo pirkiose, svirnuose... Taigi tikimasi, kad šių metų gegužės mėnesį mūsų krašte lietuviškoji giesmė skambės daug plačiau ir garsiau, negu iki šiol.

Sportas ir pramogos

Kaip žinome, dabar sportas visur yra įsigalėjęs. Visų tautų jaunimas sporto reikalams negaili nei laiko, nei pinigų. Suprantama, tuo atžvilgiu negali atsilikti ir mūsų krašto lietuviškas jaunimas. Fizinio kūno lavinimu ir jis jau yra susidomėjęs. Galima sakyti, dabar jau nebėra nė vienos apylinkės, kur nebūtų praktikuojamos kurios nors sporto šakos ir nebūtų rengiamos sporto rungtynės.

Tai patvirtino ir mano bendrakalbis. Jis tik nusiskundė, kad tuo tarpu kaimo jaunimui dar trūksta sporto instruktorių ir todėl kaimo sportiški žaidimai dar nėra pastatyti reikalingame poaukštyje. Bet esą šiuo atveju kaimo jaunimui gerų norų netrūksta, jis sportą mėgsta ir, esą reikia tikėtis, kad ilgainiui jis ir be instruktorių galės tinkamai išsilavinti.

Palietus jaunimo pramogų klausimą, mano bendrakalbis pažymėjo, kad pasilinksminimo pramogos mūsų jaunimui taip pat yra reikalingos. Tokios pramogos ir rengiamos, bet esą būtų gerai, kad jose dalyvautų ir pamokintas mūsų jaunimas, kurio pareiga būtų įpratinti jaunimą pasilinksminimo pramogas įvairinti tautiškais žaismais, rateliais ir savo dainomis. Daugelyje vietų taip esą ir daroma, bet dar ne visur į tai žiūrima rimčiau. Kai kur vis dar manoma, kad tautiški žaismai tai esą tik vaikams... Tokia nuomonė esą reikėtų nustelbti. O tai būsią tuomet, kai mūsų šviesuomenė pati juose dalyvausianti ir parodysianti jų meniškąjį grožį.

Bendra nuotaika

Toliau mano bendrakalbis suminėjo, kad užmezgus Lietuvai ir Lenkijai diplomatinius santykius, mūsų krašto kaimas ilgai negalėjęs susigaudyti, kaip ir kokiomis sąlygomis visa tai įvyko. Bet dabar esą daug kas jau paaiškėjo, ir žmonės dabar tik laukia, kada bus išspręstas uždarytų lietuviškų draugijų likimas ir kada galės pasirodyti dažnesnis lietuviškas laikraštis.

Sv.

Red. pastaba. Kaip matome, vienas šių mūsų žmonių pageidavimų jau yra išsipildęs: dažnesnis lietuviškas laikraštis jau yra. Dabar tik norėtumėm tikėtis, kad šis laikraštis mūsų žmonių būtų vertinamas, branginamas ir remiamas ne vien prenumerata, bet ir įvairiomis, teisingai paduodamomis žiniomis.

Estijos prezidentas Paetsas

Šiomis dienomis Estijos seimas didele balsų dauguma perrinko prezidentą. Ligi šiol Estijos prezidentu buvo žinomas už estų tautos laisvę kovotojas ir žymus politikas Konstantinas Paetsas.

Šiemet Estijoje buvo paskelbta nauja konstitucija. Pagal ją dabar ir buvo renkamas prezidentas. Išrinktas, kaip ir galima buvo numatyti, ligšiolinis prezidentas, nes kitos kandidatūros nieks nepastatė.

Ko siekia Čekoslovakijos vokiečiai

Po Austrijos prijungimo (anšliuso) prie Vokietijos, *viso pasaulio politikai nukreipė dėmesį į Čekoslovakiją.* Užsienio politikos žinovai tvirtino ir dabar vis dar tebetvirtina, kad Hitleris ne šiandien, tai rytoj, o vistiek žygiuosiąs į Čekoslovakiją.

Pasižiūrėjus į Čekoslovakijos žemėlapį negalima šiems tvirtinimams nepripažinti tiesos, nes šiuo metu *beveik pusę Čekoslovakijos yra apsupusi Vokietija.* Pačiame šio „kąsnio" gale yra daugiau kaip trys milijonai vokiečių. Tai vadinamieji Sudetų vokiečiai, kuriuos Hitleris pirmiausia ir nori prie Vokietijos prijungti.

Sudetų krašte vokiečiai sudaro žymią daugumą, — apie 90% visų šio krašto gyventojų. Čekai sutinkami šiame krašte gana retai, išskyrus valdininkus ir kariuomenę.

Iki 1933 metų, t. y. iki Hitlerio įsigalėjimo Vokietijoje, Sudetų vokiečiai buvo ramiausia Čekoslovakijos tautinė mažuma. *Protingi ir aukštos kultūros Čekoslovakijos politikai vokiečiams, kaip ir kitoms tautinėms mažumoms, suteikė daug teisių: leido laisvai šviestis, laikyti savo kultūrines, ekonomines ir visuomenines įstaigas, draugijas, įmones ir dalyvauti lygiomis teisėmis visame valstybės valdyme ir tvarkyme. Žodžiu, Sudetų krašto vokiečiai Čekoslovakijoje jautėsi esą pilnateisiai piliečiai.*

Savo tarpe Sudetų krašto vokiečiai buvo susiskaldę į kelias partijas, kurių svarbiausios ir gausiausios buvo — socialistų, visuomeninkų ir krikščionių partijos. Čekai sugebėdavo šias partijas taip paveikti, kad jos visos buvo palankiai nusiteikusios Čekoslovakijos valstybės atžvilgiu ir buvo pozityviai užsiangažavusios valstybinėje veikloje. Kadangi Sudetų krašte nemaža buvo pramonės ir šiaip ekonominių įmonių, tai medžiagiškai vokiečiai šiame krašte buvo stiprūs. Daugumas tų įmonių priklausė vokiečiams.

Tokiai padėčiai esant, prieš Hitlerio įsigalėjimą nei vokietis nei čekas niekuomet negalvojo, kad tie santykiai galėtų pakitėti ir pablogėti. Todėl *čekai leisdavo vokiečiams užimti valstybines ir savivaldybės įstaigų vietas, dalyvauti rinkimuose ir rinkti savo atstovus į seimą ir savivaldybes.* Čekoslovakijos seime vokiečiai visuomet turėdavo keliasdešimts atstovų, o ministerių kabinete 1—2 ministerius, nekalbant jau apie žemesnes vietas, kur vokiečių buvo gana daug.

Tačiau santykiai pradėjo kitėti ir blogėti, kai Hitleris tapo Vokietijos kancleriu ir vadu. Tada, kaip ir kitose valstybėse, Čekoslovakijos vokiečių tarpe ėmė plisti nacionalizmas, kuris augo kaip ant mielių. Kitos, senosios vokiečių partijos ėmė silpnėti, tirpti. Kartu prasidėjo tarp vokiečių mažumos ir Čekoslovakijos valdžios nesantaika. Vokiečių nepatenkinimas didėjo, jų reikalavimai augo, o kai vieni ir buvo patenkinti, atsirasdavo kiti. Žodžiu, rami ir taiki vokiečių mažuma pradėjo bruzdėti ir šalintis nuo bendradarbiavimo su čekų tauta.

Santykiai ypatingai greit ėmė kitėti tuomet, kai Čekoslovakijos hitlerininkų partijos priešakyje atsistojo *Konradas Henleinas,* kuris šiuo metu pasidarė Sudetų vokiečių vadas ir jau stengiasi suvaidinti tokį vaidmenį, kokį yra suvaidinęs Austrijoje Seys Inkvartas.

Konradas Henleinas vidutinio amžiaus, augalotas vyras, geras kalbėtojas. Prieš 5 metus jis buvo gimnastikos mokytojas, dirbo mokyklose ir jaunimo sporto sąjungose. Tos sporto organizacijos Čekoslovakijoje buvo ir dabar yra labai populiarios (ypač vad. „Sakalai"). Jos buvo paplitusios ir vokiečių tarpe. Bet prieš 5 metus jos buvo gerokai pairusios, pakrikusios. Henleinas, pradėdamas dirbti šiose organizacijose, pirmiausia jas sucementavo, sujungė į vieną sporto draugiją ir kartu įtraukė į politinį darbą. Turėdamas didelių organizacinių gabumų ir būdamas geras kalbėtojas, Hen-

Tai taip, tai taip

Zidoriaus ir Jurgio pasikalbėjimas

Zidorius. Sveikas, kūmai. Taip senai matėmės, nors gyvename arti, taip sakant, kaimynistėje.

Jurgis. Tiesa, Zidoriau, sakai. Esame kaimynai ir artimi, čia pat, prie ežeros, o retai kada susitinkame, retai vienas į kitą žodį pratariame.

Zidorius. Matyk, kūmai, vis dar šalta, tai ir sėdime pirkiose, laukdami pavasario.

Jurgis. Pavasariui tai jau būtų laikas, bet saulė, kad jai gero, nešildo ir gana. Užšalusi, kaip nelyginant plikagalvis mėnulis.

Zidorius. Kad jis galo, kas čia kaltas: saulė, ar gal debesys. Taigi nuo ryto iki vakaro neduoda saulei ir dantų parodyti, spindulėlio nepraleidžia. Stumia vienas kitą ir vis juodi, tiršti.

Jurgis. Dievo valia. Jis žino, ką daro. Bus dar ir pavasaris, bus ir šilta. Nė neapsidabosime, kaip vėl išeisime berti į lauką grūdo. Tik nežinia, kas darosi plačiame pasaulyje. Tu, kūmai, skaitai po laikraščius, tai daugiau gali pasakyti. Visi aplinkui kalba, kad dabar pasaulyje yra daug naujienų. Žmonės netgi apie karus užsimena.

Zidorius. Ką žmonės kalba, jų nesupaisysi ir niekam burnos neužkiši. Visai kas kita, kai parašo laikraščiai.

Jurgis. Kas juos žino. Aš nelabai tikiu laikraščiams, nes jie dažnai meluoja.

Zidorius. O kokius tu, kūmai, laikraščius turi užsiprenumeravęs?

Jurgis. Teisybę pasakius, tai jokių ir aš jų visai neskaitau, bet žinau, girdžiu, ką kiti pasakoja.

Zidorius. Kad tu, kūmuli, žinotum, koks yra gardus keptas kalakutas.

Jurgis. Sakai gardus? O ar tau teko valgyti?

Zidorius. Ne. Bet mano senukas tėvas kadaise matė, kai viens ponas valgė.

Jurgis. Tai iš kur tu žinai, kad keptas kalakutas gardus?

Zidorius. Taip, kaip tu, neskaitydamas laikraščių, žinai, kad jie meluoja.

Jurgis. Aš, kad tu regėtum, menkai skaitau, tai ir neimu į rankas.

Zidorius. Šitaip, kūmai, ir šnekėk. O tai, neregėjęs laikraščių, jų neturėjęs net rankose, sakai, kad jie meluoja. Aš tau pasakysiu taip, kaip tikrai yra. Laikraščiai nemeluoja, bet rašo teisingai. Ir aš jau, kaip ir menu, skaitau tik savus laikraščius, be kurių, kad tu žinotum, jau negalėčiau gyventi. Kol ėjo „Vilniaus Rytojus", tai laukiau, kaip mieliausio svečio, kuris visada atnešdavo daug naujienų. Budavo ir mes, seniai, pasiskaitydavome, ir jaunimas stvarstydavo, o jau vaikai „Aušrelė" vienas kitam iš rankų lupdavo. Nepasidalindavo. Kai kada tą vaikų laikraštėlį ir mes, seniai, paskaitydavome. Matyk, buvo gražių pasakėlių, eilučių, visokių paveikslėlių.

Jurgis. Jei taip yra, kaip tu sakai, tai gal ir man reikėtų užsisakyti.

Zidorius. Ką gi užsisakysi, kad tas laikraštis jau nuo pernai rudens, kai baigėme nuslaukinti, buvo uždarytas. Bet geri žmonės niekuomet nepamiršta mūsų kaimiečių. Tai rečiau, tai dažniau vis kaip nors gauname lietuviškų laikraštį. Štai ir dabar tik neseniai parsinešiau iš pašto „Mūsų Likimą". Gražių yra pasiskaitymų, labai gražių. O jau naujienų, naujienų — visokiausių.

Jurgis. Sakyk, kūmai, sakyk. Aš irgi noriu sužinoti naujienų.

Zidorius. Ką čia tau išpasakosi. Geriau ateik pas mane, tai aš balsiai tau paskaitysiu. Išsižiojęs klausysi, kas darosi plačiame pasaulyje. O kai mes susilauksime savo laikraščio, tai tada ir tu užsisakysi.

Jurgis. Tik Dievas žino, kada mes laikraščio sulauksime.

Zidorius. Neužilgo, netrukus. Va, „Mūsų Likime" yra parašyta, kad gal bus leistas naujas laikraštis „Aidas".

Jurgis. Gražus pavadinimas. Tikrai gražus ir trumpas. Kai tik pradės eiti, tuojau siunčiu pinigus ir prašau, kad ir mane priskaitytų prie apsišvietusių žmonių, o tai tikra sarmata, kad iki šiol neskaičiau. Sueini žmones su pažįstamais ir nežinai, kaip apsukti liežiuvis. Bet ar tu, kūmai, girdėjai naujieną?

Zidorius. Kokią naujieną?

Jurgis. Galas žino iš kur atsirado iki šiol nematytų žmonių. Tas siūlo tą, kitas kitą, o yra ir tokių, kurie net žemės žada. Neapsiklausai. Kaip tu, pagalvojau, skaitai laikraščius, tai gal geriau žinosi, kokie čia žmonės ir ko jie nori?

Zidorius. Apie tai laikraščiuose dar neužtikau, nors ir laikraščiai ne viską gali parašyti. Kas dėl visokių nepažįstamųjų, kurie meilinasi ir siūlo kažkokių gėrybių, kurių patys neturi, tai su jais geriau iš tolo. Jei jie iš to duoną valgo, tegu sau sveiki kalba, o dėlto mums nei šilta, nei šalta.

Jurgis. Bet aš pats girdėjau, kaip jie gražiai šneka. Tarytum iš knygų skaito.

Zidorius. Kalba, kūmuli, tai dar ne darbas. Kas daug kalba, tas mažai daro, kas daug žada, tas mažai duoda. Tai jau žinia. Negalima to ir mums, lietuviams, pamiršti.

Jurgis. Teisingai, kūmai, pasakei, teisingai. Su tokiais geriau iš tolo, o juo labiau, kad nei mes jų pažįstame, nei žinome, iš kur jie.

Zidorius. O čia kas?

Jurgis. Mano tvora.

Zidorius. Matau, kad tvora, tik nesuprantu, kodėl ji sušniukusi. Kūmai, taip negerai.

Jurgis. Tai ką aš turiu daryti?

Zidorius. Dabar, kūmai, pavasaris. Kol dar neišėjome į laukus, reikia apsitvarkyti namuose. Reikia padaryti taip, kad ir pačiam maloniau būtų gyventi ir žmonėms parodyti nebūtų gėdos, nereikėtų raudonuoti. Kur žvelgiu, vis apsileidimas. Stogai samanomis apaugę, net tabakas ant stogų auga, sienojai pirkiose išpuvę, langai autais apkamšyti, kieme mėšlynas, šulnys neuždengtas, tvoros sugriuvusios. Didelė gėda, kad mes vis dar nenorime, kaip žmonės, tvarkytis, vis kažko laukiame, lyg kepti karveliai patys į burną lėktų. Dar niekam jie į burną neįlėkė; nesulauksime to ir mes, bet rankoves pasiraitoję imkimės darbo ir apsitvarkykime.

Jurgis. Ir čia teisingai pasakei. Kol dar šalta ir arti anksti, tikrai reikėtų namie apsidairyti, darbo pilnos rankos. O vakare ateisiu pas tave paklausyti, ką rašo laikraščiai.

Zidorius. Nepamiršk ir nenueik su vištomis gultų.

Jurgis. Ne. Ateisiu, jei tik paskaitysi laikraščiuose naujienų iš pasaulio.

Zidorius. Kad sakau, tai ir paskaitysiu.

Jurgis. (Likęs vienas). Tai taip, tai taip...

Kaimietis.

leinas greitu laiku sugebėjo suburti 100.000 disciplinuoto, patriotiškai ir karingai nusiteikusio jaunimo, kuris giliai yra įsitikinęs, kad jų vadas turis įvykdyti istorinę misiją.

Turėdamas tokią jaunimo armiją, Henleinas pradėjo skelbti savo idėjas visų vokiečių tarpe ir nedaug trukus įkūrė politinę Sudetų vokiečių partiją, kuri ėmė skelbti tą patį, kaip ir Hitlerio nacionalsocialistinė partija.

Henleinas savo partiją įkūrė 1933 m. spalių 1 d., o 1935 metų pradžioje per rinkimus į seimą surinko 1.250.000 balsų ir gavo 67 atstovus. Tai buvo pasakiškai didelis pasisekimas, kuris Henleiną apvainikavo Sudetų krašto vokiečių vado vainiku. Bet tuo Henleinas nepasitenkino. Jis sistematiškai siekė savo tikslo be jokios pertraukos. *Jo t kslas — iškovoti kuo plačiausią Sudetų kraštui autonomiją*, bet tikrumoje stengiasi paruošti dirvą Sudetų krašto sujungimui su Vokietija. Šioje srityje jis labai daug jau yra nuveikęs. Po Austrijos prijungimo Henleinas tiesiog pareikalavo iš kitų vokiečių partijų, kad jos susidėtų į vieną nacionalsocialistišką partiją. Krikščionys ir visuomenininkai šį Henleino įsakymą išpildė. Nepaklausė tik dalis socialistų, kurie nuo savo partijos atskilo ir suėjo komunistų partijon. *Dabar, galima sakyti, beveik 3 milijonai Sudetų vokiečių priklauso Henleino partijai.*

Henleinas vokiečius ministerius iš kabineto atšaukė ir pareikalavo naujų rinkimų, per kuriuos tikisi gausiąs daug daugiau atstovų, negu turėjo. Kitų Čekoslovakijos tautinių mažumų palaikomas, Henleinas tikisi gausiąs plačią Sudetų kraštui autonomiją, kuri, žinoma, būtų pradžia susijungimo su Vokietija.

J.

Taip dabar atrodo Ispanija

Kaip žinia, jau baigiasi antri metai, kai Ispanijojo prasidėje naminis karas. Sukilėliams vadovauja generolas Franko, kurio armija per tuos dvejus metus užėmė daugiau negu du trečdalius visos Ispanijos. Juodos vietos tai yra sukilėlių užimtos Ispanijos dalys, likusioji yra dar vyriausybininkų rankose.

Kaip matome, vyriausybininkų rankose yra nedaug žemių, bet jų rankose yra dar didžiausi miestai, kaip: Madridas, Valencija, Barceliona ir kiti. Beveik visi vyriausybininkų rankose esami miestai jau ne kartą sukilėlių buvo bombarduojami. Ypač daug kartų buvo bombarduojamas Madridas ir Valencija. Be to, reikia žinoti, kad Madridas ir dabar yra sukilėlių apgultas ir jų rankose yra jo dalis.

Paskutinės žinios praneša, kad sukilėliai eina visur priekin, nors daugelyje vietų vyriausybininkai atkakliai ginasi. Kada naminis Ispanijos karas pasibaigs, niekas negali pasakyti. Manoma betgi, kad netrukus sukilėliai užimsią visą Ispaniją.

MANO PASTABOS

Reikia mokytis lietuviškai

„Aido" redaktoriui noriu pasisiūlyti į bendradarbius. Kitaip sakant, kai turėsiu ūpo ir bus apie ką, kartas nuo karto mėginsiu šį tą parašyti. Kai kas iš šalies stebisi ir negali suprasti, iš kur laikraštininkai turi medžiagos nuolatiniam rašymui. Man toksai klausimas atrodo keistas, nes reikėtų visiems žinoti, kad medžiagos rašymui visada galima rasti viename, niekuomet neišdžiūstamame šaltinyje, kuris vadinasi... gyvenimas. Šiame šaltinyje, brangūs „Aido" skaitytojai, viskas galima rasti, tik nereikia jo drumsti.

Štai kad ir lietuvių kalbos mokėjimo klausimas. Visi mes apsimetame moką lietuviškai, o iš tikro taip gerai nėra, nors lietuvių kalba per paskutinius du dešimtmečius padarė didelę didelę pažangą, kuri turi būti kiekvienam mūsų gerai žinoma. Kas be ko, mes savo kalbą mokame, ją branginame, ją mylime, kaip kažką, be ko mes nebūtumėm, kas esame.

Šiuo betgi metu lietuvių kalbos mokėjimo klausimas darosi gyvas ne tik mums, lietuviams, bet ir lenkams. Pavyzdžiui, daugelis lenkų žurnalistų rengiasi apsilankyti Lietuvoje (žinia, jei turės užsienio pasus tvarkoje), pažiūrėti, kaip lietuvių tauta tvarkosi savo sukurtoje Valstybėje, kuri šiemet mini savo dvidešimtmečio jubiliejų. Kiek galima susivokti, tai daugeliui lenkų žurnalistų geros valios netrūksta. Jau dabar apie Lietuvą nerandame ją įžeidžiančių žinių ir, reikia tikėtis, kad jų daugiau ir nebus.

Bet visas blogumas tas, kad retas kuris lenkų žurnalistų moka lietuviškai. Sunku, be abejo, reikalauti, kad visi ūmai imtųsi mokytis lietuviškai, tačiau jei norima apie Lietuvą rašyti, jei norima nuodugniau pažinti lietuvių tautos kultūrą, tai savaime aišku, kad reikia mokėti lietuviškai. Be to, negalima ir plunksnos į rankas paimti.

Imkime ryškų pavyzdį. Neseniai viename Vilniaus lenkų dienraštyje buvo įdėtas žinomo lenkų rašytojo Novačinskio straipsnis apie mūsų rašytoją Putiną-Mykolaitį. Mat, šiuo metu baigiama spausdinti veikalo „Altorių šešėly" vertimas lenkiškai. Prakalbą parašė minėtas Novačinskis, kuris, nemokėdamas nė žodžio lietuviškai, prirašė visokių niekų. Ten tarp kitko skaitome, kad mūsų literatūroje esą tokie rašytojai: Mačulanis, Szuoga, Scinius, Jurkinas, Boltrunaitis, Ladiny Pelėdy. Arba mūsų literatūroje esą veikalas „Sejnosvessias". Koks čia yra veikalas ir ką šis žodis reiškia, mes, lietuviai, nemokame išaiškinti.

Panašių netobulumų tenka užtikti ir dažniau.

Man betgi rodos, kad jei lenkų žurnalistai turi gerų norų lietuvių tautos atžvilgiu ir nori žinoti ne tik, kiek Lietuva turi gyventojų, miestų, upių, ežerų ir ko kito, bet ir tai, ką lietuvių tauta per šimtmečius yra sukūrusi nemirštamo, būtinai turi pramokti lietuviškai.

R. M.

Lietuvių būdo bruožai

Lietuviai, kaip ir kiekviena kita tauta, turi ypatybių, kurios ją išskiria iš kitų. Tai galima vadinti lietuvių būdu. Žinoma, mūsų tautos būdą lengviausia pastebėti svetimšaliui ir svetimtaučiui. Bet vis dėlto tai gali padaryti ir lietuvis.

Pirmiausia, savojo krašto, savosios žemės meilė. Nedaug tėra tautų, kurios būtų taip suaugusios su gimtąja žeme, kaip lietuviai. Nuo priešistorinių laikų jie sėdi tose pačiose vietose. Anksčiau buvo manyta kitaip, bet dabar archeologijos ir istorijos moksluose įsigalėjo naujoji pažiūra.

Ši ypatybė, be kitų veiksnių, išsaugojo mūsų kalbą. Kaimo žmogus ir patsai kaimas yra neatmezgamai susijęs su žeme, galima sakyti, augte suaugęs su ja. Čia, ne kur kitur, geriausia išliko gražioji mūsų kalba. Miestai šiuo atžvilgiu pasirodė labai apsileidę, ir, istorija kalba apie jų gimtosios kalbos didžiąją nuodėmę.

Su krašto meile greta eina Tėvynės gynimas. Jei lietuvių tauta nuo neatmenamų laikų išliko senose sodybose, tai neįvyko atsitiktinai. Ne. Tai pasipriešinimo ir kovų padarinys. Žinoma, buvo ir kitokių priežasčių, bet viena pačių svarbiausių, tai pačių lietuvių pastangos ir kovos...VIII — X amžiuje, vadinamais vikingų laikais, lietuviškų giminių neįstengė pavergti nei švedai, nei danai. Baltijos pajūris išliko lietuviškas. Matyt, lietuviškų giminių kardas vikingams—plėšikams neleido įsigyventi gintariniame pajūryje.

Besigindami nuo rusų, lietuviai patys užėmė didžiulius jų žemės plotus.

Daugiausia lietuviškoms giminėms teko kovoti su atėjūnais kryžiuočiais. Tai buvo vienuoliška, stipri organizacija. Pagaliau, ją rėmė visos krikščionių pasaulio galybės, net visa Europa. Tik stebėtis reikia, kad mūsų senoliai nė to nepabūgo. Jie šoko į žutbūtinę kovą ir tą žemę, kuri buvo prisigėrusi jų prakaito, dabar gausiai suvilgė savo krauju. Tėvynės gynimo reikalas buvo primoje vietoje.

Toliau reikia suminėti nepaprastą drąsumą. Vokiečių, lenkų ir rusų šaltiniai pilni pagyrimų lietuvių kariams. Nors šioms tautoms lietuviai buvo priešai, vis dėlto ir jie negalėjo at istebėti mūsų senolių narsumu. Kryžiuočių rašytojai manė, esą lietuviai velnio įkvėpti. Lietuviai mirti nebijojo, galima sakyti, mirties visiškai nepaisė. Jų narsumo įrodymų įrodymas yra pasipriešinimas kryžiuočių ir beveik visos Europos galybei. Tai buvo XIII ir XIV amžiuje. Ypačiai pasižymėjo lietuvių giminė prūsai. Kryžiuočius jie atvejų atvejais sutriuškino. Jei pagaliau jie suklupo, tai dėl to, kad visa Europa atsikreipė prieš juos. Amžiną narsumo garsą Vytautas su savo lietuviškais pulkais pelnė Grunvaldo kautynėse.

Lietuvis yra giliai religingas. Taip buvo pagonybės ir krikščionybės laikais. Senovėje karo žygiai buvo jungiami su religinėmis apeigomis. Bent kai kurie karo vadai drauge buvo ir kunigais. Kai kurie istorikai taip mano ir apie didžiuosius kunigaikščius. Kai paskui lietuviai tapo krikščionimis, tai naujuoju tikėjimu jie persiėmė ligi sielos gelmių. Ir šiandien maldingumu jie pralenkia ne vieną senos kulturos Europos tautą.

Dar reikia suminėti taikingumą. Patys seniausieji istorijos šaltiniai šį dalyką brėžte pabrėžia. Lietuviai sugyveno su savo kaimynais. Jei kartais kariavo, tai matyti dėl to, kad buvo užpulti ar šiaip kurio reikalo verčiami. Tiesa, lietuviška prūsų giminė nužudė keletą krikščionybės skelbėjų. Bet tai įvyko po to, kai naujojo mokslo skelbėjams iš pradžių gražumu, paskui griežtai buvo įsakyta išsikraustyti. Kai įspėjimo nepaklausė, tada tik jie nužudyti.

Pagaliau lietuvių gabumas. Apie tai liudija jau iškasenos iš akmens ir žalvario amžių, vadinasi, keli tūkstančiai metų prieš Kristų. Paskui apie lietuviškų giminių, palyginti, aukštą kultūrą rašo I—II amžiaus garsus romėnų istorikas Tacitas, garsus IX amžiaus keliautojas—jūrininkas Wultfstanas ir kiti rašytojai. Ir XIII amžiuje svetimtaučiai autoriai aukštai vertina tų gyventojų ypačiai kariavimo ir karo technikos gabumus. Sakysim, prūsai ir kitos lietuviškos giminės kryžiuočių pilims imti vartoja tam tikras mašinas. Galima pastebėti, jog per upes trumpu laiku sugebėdavo pasistatyti tiltus. Pagaliau, jau iš XIV—XV šimtmečių turime žinių, kad Vakarų Europos žmonės gėrėdavosi lietuvių meniškais dirbiniais.

Aiškus mūsų tautos gabumo įrodymas yra tai, jog daug lietuvių įvairiais laikais nusipelnė mokslui ir šiaip kultūrai. Žinoma, tie nuopelnai ir vardai priskirti svetimoms tautoms, kadangi Lietuva anuomet buvo nustojusi nepriklausomybės ir jos gyventojai neskirta nuo svetimųjų, dažniausiai jos kaimynų. Iš šiaip lietuviškas kraujas apvaisino ne vieno mūsų kaimyno dvasią.

Dar nėra nei 25 metų, kai Lietuva atgimė nepriklausomam gyvenimui, o kai kuriose kultūros srityse pasivijo ir net pralenkė senąsias Europos tautas. Pvz. ir lietuvių sportą pasaulis gražiai įvertino. Juk amžini yra Dariaus, Girėno vardai.

Dar savaime iškyla lietuvio ryžtingumas ir ištvermė. Didžiausias to įrodymas yra atkovotas valstybinis nepriklausomumas. Prašalaičiams tai atrodė tiesiog stebuklu. Tuo tarpu čia nei daugiau, nei mažiau, kaip lietuvių prakaito, ašarų ir kraujo vaisiai. Iš ištisos eilės vardų suminėsime Basanavičių, Šliūpą, Kudirką, Maironį. Kai d-ras Jonas Šliūpas sielojosi „Aušros" reikalais, tai vienas svetimtautis profesorius jam pastebėjo, girdi, „per vėlai gimei, lietuviai jau baigia mirti". Bet šis drąsus lietuvis, nežiūrėdamas mokslininko orumo, teištarė: „Pažiūrėsime!" ir kibo į darbą. Vėlesni įvykiai parodė, jog mokslo apskaičiavimai buvo klaidingi. Mat, jie susikūlė į lietuvių būdo kietumą.

Nuoširdus, besąlyginis tiesos ir teisingumo idėjų gerbimas irgi yra lietuvių būdo sudedamoji dalis. Kai kryžiuočiai suklastojo krikščionybę, atsieit, ją panaudojo savo medžiaginiams ir politiniams siekimams, tai lietuviai, šiaip palankūs naujajam tikėjimui, ligi sielos gelmių pasipiktino ir griebėsi kardo. Dėl to jie ir nepriėmė Kristaus mokslo iš tokių misininkų. Jie negalėjo suprasti, jog galima vienaip galvoti, o kitaip daryti.

Lietuviai ir dabar stoja už teisės nieliečiamumą. Tuo jie patarnauja visai žmonijai, mat, gina didžiąsias vertybes.

Žinoma, lietuvių tautos teigiamų ir neigiamų bruožų yra ir daugiau, bet mūsų suminėtieji atrodo esą pagrindiniai. Juos peržvelgę, galime drąsiai žiūrėti į ateitį. Lietuvių būdas yra pagrindas, galima sakyti, ir laidas aukštai kultūrai kurti.

J. Matusas.

Gaus algą ir viskas bus gerai

1935 metais spalių 3 dieną pasaulyje pasklido sensacinga žinia, kad italai pradėjo pulti Abisiniją. Kartu italai pasiaiškino, kad jie priversti buvo reaguoti, nes ne jie pirmi puolė abisinus, bet šie užpuolę italus, kuriuos ir anksčiau dažnai provokuodavę.

Savaime aišku, kad šitokiam italų pasiaiškinimui nieks netikėjo ir visi žinojome, kad italai, pradėję pulti abisinus, yra pasiryžę užimti visą Abisiniją ir padaryti savo koloniją. Kaip ir reikėjo laukti, viso pasaulio opinija, su labai mažomis išimtimis, buvo nusiteikusi prieš italus. Tačiau jie nekreipė į tai dėmesio, nes nė viena didžvalstybė abisinų neužstojo ir italams karo nepaskelbė. Tiesa, anglai buvo nusiuntę savo karo laivus į Viduržemio jūrą, bet italai ir iš to nepadarė jokios išvados ir nuo karo su abisinais neatsisakė.

Kadangi Abisinija buvo neapsiginklavusi, tai italai netrukus pradėjo eiti priekin, užimdami vis didesnius žemės plotus, kol po pusės metų kovos užėmė ir Abisinijos sostinę Adis Abebą.

Abisinijos karalius Haile Selassie prieš tai išbėgo iš Abisinijos ir prisiglaudė Anglijoje. Netekęs savo sosto ir valstybės, kelis kartus gynė savo teises Tautų Sąjungos posėdžiuose, bet nieko konkretaus nelaimėjo, nes tuo metu Tautų Sąjunga nustojo pirmykštės savo reikšmės, be to, kelios valstybės pripažino italų valdžią Abisinijoje, kurios karaliui liko tik viena paguoda—viename kitame laikraštyje palankus Abisinijai straipsnis.

Pagaliau šiemet italų valdžią Abisinijoje arba, kaip sakoma, Italijos - Abisinijos imperiją pripažino dar kelios valstybės, ir dabar iškilo klausimas, kad tai padarytų ir Tautų Sąjunga. Įdomu, kad šį klausimą iškėlė ne kas kitas, bet anglai, kurie šio mėn. 16 dieną yra pasirašę su italais gero sugyvenimo sutartį. Nėra priešinga tokiam sumanymui ir Prancūzija, kuri dabar taip pat veda su italais derybas.

Lieka dar Sovietų Rusija, kuri tikrai galinti pasipriešinti Italijos—Abisinijos imperijos pripažinimui. Tačiau paskutinės žinios praneša, kad dėl sunkios savo padėties Sovietų Rusija negalėsianti tam sumanymui priešintis ir todėl irgi balsuosianti už italų valdžios Abisinijoje pripažinimą.

Tokiu būdu dar šiemet, ir tai netrukus — gegužės mėn. Abisiniją išbrauks iš pasaulio valstybių sąrašo ir Tautų Sąjunga.

Kyla klausimas, kas bus su Abisinijos karaliumi? Kas čia gali ypatingo būti? Tiek daug karalių valgo emigracinę duoną, gali ją valgyti ir Haile Selassie. Tačiau anglai yra džentelmenai ir todėl nenorėtų, kad jų valstybėje gyvenąs Abisinijos karalius neturėtų ko valgyti. Jie, kaip praneša spauda, įnešė sumanymą, kad Abisinijos karaliui Tautų Sąjunga mokėtų nuolatinę... algą.

Aišku, kad dėl švento ramumo Haile Selassie gaus algą, ir tai nemenką, iš kurios galės gerai ir be rūpesčio pragyventi.

z.

KORESPONDENCIJOS

Palūšė, Švenčionių apskr. *Kitėja gyvenimo sąlygos.* Palūšė ir visa jos apylinkė yra prie lietuvių lenkų administracinės linijos. Paskutiniu laiku čia žmonių gyvenimo sąlygos buvo sunkios.

Dabar, po kovo mėnesio įvykių, vietos gyventojų gyvenimo sąlygos jau kitėja. Pasienio suvaržymų įstatymas nors dar nepanaikintas, bet jis dabar vykdomas daug švelniau. Pavyzdžiui, per Velykų šventes visoje apylinkėje žmonės judėjo ir vaikščiojo vieni pas kitus ir jems nieks netrukdė. Kai kur lietuvių jaunimas ir pasilinksminimo pramogas surengė. Viena tokių didesnių pramogų buvo *Palaukujos* viensėdyje pas Gimžauskus, kur vietos ir apylinkės lietuvių jaunimas laisvai pašoko, pažaidė tautiškų žaismų ir padainavo lietuviškų dainų.

P.

Kazėnai, Pastavų apskr. *Įsakyta aptvarkyti sodybas.* Šiomis dienomis Pastavų apskrities storasta išleido įsakymą aptvarkyti kaimų ir vienkiemių sodybas. Storasta įspėja, kad sodybų savininkai į kelią atkreiptų pirkių ir kitų trobesių dalis laikytų visuomet švariai, tvarkingai, kad prie trobesių esama žemė būtų aptverta ir kad tvorose nebūtų spygliuotų vielų. Be to, įsakyta švariai laikyti kiemus, įrengti gėlių darželius ir pakelėse padaryti suolus.

Žmonės šio įsakymo svarbumą supranta. Jie, atėjus pavasariui, ir patys stengiasi savo sodybas aptvarkyti. Iš lėto, po truputį jie visa tai atlieka kuo geriausiai. Atliks ir šį kartą, tik mano, kad nereikėtų perdaug skubėti.

S.

VILNIAUS KRONIKA

„Aido" priedai

Dėl techninių kliūčių su šiuo numeriu priedo neduodame. Su kitu numeriu, kuris pasirodys gegužės 3 dieną, bus duotas priedas ūkininkams — „*Ūkininkas*"; su trečiuoju numeriu bus priedas vaikams — „*Varpelis*".

Pranešimas apie „Aido" laikraščio pasirodymą

Deklaracija miesto storastijai dėl mūsų laikraščio leidimo buvo paduota šio mėn. 19 dieną.

Šio mėn. 24 dieną visuose Vilniaus lenkų dienraščiuose buvo įdėta šitokia žinia:

„Administracinė valdžia Vilniuje davė leidimą leisti lietuvių kalba laikraštį, pavadintą „Aidas".

„Aido" laikraštis, skiriamas lietuvių klausimams nagrinėti, bus leidžiamas du kartus savaitėje drauge su priedais: vaikams „Varpelis" ir ūkininkams „Ūkininkas".

Lietuvių gegužinės pamaldos

Kaip kitais metais, taip ir šiemet gegužės mėnesį Vilniaus lietuviams gegužinės pamaldos kasdien bus laikomos rytais 6 valandą Aušros Vartų koplyčioje ir 7 val. šv. Mikalojaus bažnyčioje. Be to, dar nepaaiškėjo, kur bus lietuvių gegužinės pamaldos vakarais—Šv. Jono bažnyčioje ar Katedroje-Bazilikoje.

Lietuvių amatininkų vakaras

Teko patirti, kad Vilniaus Liet. Amatininkų Draugija gegužės 1 dieną rengia lietuvišką vakarą, kuris bus Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje. Bus vaidinama 3 veiksmų komedija „Aukso dievaičiai" Girdėti, vakaras rengiamas stropiai. Vaidinimą režisuoja artistė J. Badovska.

Tolimesni žygiai dėl uždarytos Lietuvių Labdarybės D-jos

Pernai lapkričio mėnesį Vilniaus miesto storastos sprendimu sulaikytos ir gruodžio mėnesį Vilniaus vaivados sprendimu uždarytos Lietuvių Labdarybės D-jos valdyba apeliavo Varšuvon, Vidaus Reikalų Ministerijon, prašydama Vilniaus vaivados sprendimą panaikinti. Vidaus Reikalų Ministerija šių metų kovo mėn. 2 dieną Liet. Labdarybės D-jos valdybos apeliaciją išsprendė neigiamai. Vilniaus vaivada, atsiųsdamas ministerijos neigiamą sprendimą, pranešė, kad ši draugija nuspręsta likviduoti, o jos likvidatoriumi esąs paskirtas jos kuratorius p. Švedas.

Dabar tenka sužinoti, kad šiomis dienomis Lietuvių Labdarybės Draugijos valdyba dėl Vidaus Reikalų Ministerijos ir Vilniaus Vaivadijos sprendimų kreipėsi į Aukščiausią Administracijos Tribunolą Varšuvoje, prašydama tuos sprendimus panaikinti. Podraug valdyba nusiuntė Vidaus Reikalų Ministerijai prašymą, kad draugijos likvidavimas būtų sulaikytas.

Lietuvių Meno ir Literatūros D-jos vakarai

Vilniaus Lietuvių Meno ir Literatūros Draugija Velykų švenčių metu provincijoje rengė lietuviškus vakarus, kurie įvyko šiose vietose:

1) Balandžio 18 d. Švenčionėliuose — vaidinta religinio turinio 5 veiksmų drama „Marija Magdalietė";

2) Balandžio 19 ir 20 d. Švenčionyse — vaidinta drama „Marija Magdalietė" ir priešalkoliolinio turinio 3 veik. drama „Baltakė", be to, čia po vaidinimų dar buvo lietuviškų dainų koncertai, kuriuos atliko operos artistas St. Audiejus, o jam akompanijavo Elv. Palevičiūtė;

3) Balandžio 22 d. Adutiškio miestelyje — vaidinta drama „Baltakė";

4) Balandžio 23 d. Radiškės kaime (Tverečiaus valsč.) — vaid. drama „Marija Magdalietė";

5) Balandžio 25 d. Tverečiaus miestelyje—taip pat vaidinta drama „Marija Magdalietė".

Visur vakarai turėjo didelio pasisekimo. Jų žiūrėjo apie du tūkstančiai žmonių.

Išteisintas „Lietuviško Baro" redaktorius.

Kovo 22 ir balandžio mėn. 26 d. Vilniaus miesto teisme buvo nagrinėjama kultūros žurnalo „Lietuviško Baro" redaktoriaus inž. M. Kraužlio byla, kurioje jis buvo kaltinamas už pernai rudenį įsidėtą į „Lietuvišką Barą" straipsnį „Vietovardžiai, pavardės, gramatika ir etika". Antrą kartą teisme išaiškinus, kad tas pats straipsnis kitados yra buvęs laikraštyje „Vilniaus Rytojuje" ir už jį iškelta byla apygardos teisme yra pasibaigusi redaktoriaus išteisinimu, — miesto teismas red. inž. M. Kraužlį taip pat išteisino.

Gynė adv. apl. Petras Grybauskas.

Bus pagerbtos motinos

Teko sužinoti, kad yra kilęs sumanymas gegužės mėn. 15 dieną Vilniuje surengti *lietuvės motinos dieną*. Numatomos yra pamaldos ir akademija, kurioje būsianti paskaita ir meninė dalis.

Vienkartiniai leidiniai

Šiomis dienomis Vilniuje išleisti du vienkartiniai leidiniai: laikraštis „Mūsų Likimas" ir dailės ir literatūros žurnalas „Sėja". Pirmojo redaktorius-leidėjas Stasys Micius, antrojo — Juozas Aidulis. Be to, dar baigiamas spausdinti vienkartinis žurnalas „Jaunimas".

Vaikų surašinėjimas į mokyklas

Vilniaus Apygardos Mokyklų Kuratorija išleido parėdymą, kad mokyklinio amžiaus vaikai būtų surašyti gegužės 28—31 dienomis pas mokytojus tų mokyklų, į kurias tie vaikai turės lankytis 1938-39 mokslo metais.

Dėl pirmininko p. K. Stašio bibliotekos

1937 metų kovo mėn. 19 dieną Vilniaus Iždinės valdininkai aprašė ir užantspaudavo už nesumokėtus mokesčius uždaryto Tautinio Vilniaus Lietuvių Komiteto pirmininko naminę biblioteką. Tų pačių metų birželio mėn. 22 d. į pirmininko p. K. Stašio butą buvo atsilankęs prokuroras p. Popovas, kuris iždinės antspaudus nuo bibliotekos nuėmė ir, peržiūrėjęs jos knygas, užantspaudavo savo antspauda.

Teko girdėti, kad p. K. Stašio naminė biblioteka dar ir dabar tebėra užantspauduota.

Prasidėjo matūros egzaminai

Balandžio 25 dieną prasidėjo valstybinėse gimnazijose 8-tos klasės mokinių rašomieji egzaminai. Privatinėse gimnazijose, jų tarpe ir lietuvių Vytauto Didžiojo gimnazijoje, rašomieji egzaminai prasidės gegužės 9 dieną. Sakomieji egzaminai bus gegužės 24 d.

Lietuvių kreditinio kooperatyvo narių susirinkimas

Šio mėn. 29 dieną (penktadienį) Lietuvių kreditinio kooperatyvo (banko) bute (Didžioji g. 12) šaukiamas metinis narių susirinkimas. Susirinkimo pradžia 19 val.

Paskaitos apie Lietuvą

Rytų Europos Tyrimo Institutas Vilniuje sumanė surengti apie Lietuvos Valstybę visą eilę paskaitų. Paskaitos pradėta skaityti balandžio 25 dieną Instituto salėje. Skaito šio Instituto direktorius prof. Vielhorskis. Pirmą dieną jis kalbėjo apie Lietuvos Valstybės ir mūsų krašto geografines ypatybes, balandžio 26 d. — apie Lietuvos gyventojus, jų tautybes, religijas, amatus ir kt., balandžio 27 d. — apie Lietuvos kultūrą, balandžio 28 d.—apie Lietuvos politinę santvarką, politines grupes ir Lietuvos tarptautinę būklę.

Lietuvos vyskupai vyksta Ryman

Pagal kanonų teises, Lietuvos vyskupai, kaip ir kitų valstybių, kas 5 metai turi atsilankyti pas savo aukščiausią viršininką—Popiežių. Paskutinį kartą jie buvo Vatikane 1933 metais.

Ryšium su šių metų savo išvykimu pas Popiežių, Lietuvos vyskupai šiomis dienomis turėjo savo konferenciją Kaune. Po konferencijos vyskupų delegacija buvo atsilankiusi pas ministerį pirmininką dek. Vl. Mironą, su kuriuo bendrai aptarė Lietuvos bažnytinius reikalus.

Prancūzų spauda prieš Čekoslovakiją

Kaip žinome, užėmus Vokietijai Austriją, pablogėjo Čekoslovakijos padėtis. Visoje Europoje pradėta kalbėti apie gresiantį Čekoslovakijai pavojų, o juo labiau, kad ji neturi bendrų sienų nei su Prancūzija, nei su Sovietų Rusija. Ši didžvalstybė neturi bendrų sienų netgi su Vokietija.

Be to, paskutiniu metu kai kuriuose prancūzų laikraščiuose atvirai pradėta kampanija prieš Čekoslovakiją. Ypač pagarsėjo dešiniųjų savaitraštis „Gringoire", kuris paskutiniame savo numeryje įdėjo didelį straipsnį ir jame griežtai pasisakė prieš Čekoslovakiją.

Visų pirma laikraštis kaltina Čekoslovakijos politikos vadus, kad jie nuo pat savo įsikūrimo yra padarę daug nedovanotinų klaidų, kurių didžiausia yra ta, kai Čekoslovakijos politikai priešinosi Habsburgų dinastijos grįžimui į Austriją, nes, jei Austrijoje būtų buvęs karalius, vokiečiai nebūtų išdrįsę užimti Austrijos.

Toliau laikraštis sako, kad nėra jokios čekoslovakų tautos, o yra tiktai viešpataujanti čekų tauta bei milijoninės tautinės mažumos.

Baigdamas savo straipsnį, savaitraštis „Gringoire" pasisako, kad, nors šiuo metu Čekoslovakijai gresia didelis pavojus, bet už jos reikalus prancūzai nekariaus.

Minėto prancūzų savaitraščio straipsnis padarė nepaprastą visoje Europoje įspūdį ir svarbiausias straipsnio mintis pakartojo beveik visi laikraščiai.

Karas Kinijoje

Mūšiai prie Geltonosios upės vis dar nesibaigia. Japonai keliose vietose stengiasi pralaužti kiniečių frontą, o kiniečiai laikosi ir visus puolimus atremia.

Šiuo metu vyksta svarbiausias mūšis prie Hančau miesto. Čia japonai sutraukė 150 tūkstančių gerai ginkluotos kariuomenės, kiniečiai — 500 tūkstančių. Karo reikalų žinovai sako, kad šis mūšis galįs nulemti Kinijos likimą.

Į karo lauką abi pusės siunčia vis daugiau ir daugiau kariuomenės. Abi pusės kariauja su nepaprastu pasišventimu.

KARAS ISPANIJOJE

Atkaklūs mūšiai Katalonijoje.

Nacionalistų prasiveržimas iki Viduržemio jūros sujudino vyriausybininkus. Jų didesnės jėgos buvo suburtos prie Tortosos miesto ir čia ėjo atkaklūs mūšiai per visą savaitę. Pagaliau, italams pasisekė užimti šis miestas, tik nepasisekė pereiti kiton Ebro upės pusėn. Iš Tortosos nacionalistų kariuomenė pradėjo slinkti pietų pusėn ir dabar jos rankose yra per 70 kilometrų pajūrio.

Šiaurėje nuo Ebro upės kraštą nacionalistai valo nuo vyriausybininkų kariuomenės likučių. Jie priėjo prie pat Pirenejų kalnų ir yra užėmę kelis svarbius perėjimus per kalnus Prancūzijon. Tas kraštas labai kalnuotas, be geresnių kelių, ir todėl negalima sparčiau slinkti į rytus. Nacionalistai, matyt, čia lauks, kol bus išspręstas mūšis prie Ebro upės žiočių, iš kur daug geresnis kelias veda Katalonijos sostinėn Barcelonon.

Šiomis dienomis nacionalistai vėl netikėtai puolė vyriausybininkus prie Teruelio ir kiek šiaurėje nuo jo vėl pralaužė jų frontą. Iš Alfambros miesto prasiveržusi nacionalistų kariuomenė žygiuoja į pietų rytus.

Kodėl prancūzai norėjo įsikišti į Ispanijos naminį karą.

Pastaruoju metu, kai Prancūzijoje prie valdžios stovėjo socialistų vadas Bliumas, o užsienių reikalų ministeriu buvo Paul Bonkuras, buvo žinių, kad Prancūzija besirengianti įsikišti į naminį karą Ispanijoje ir padėti vyriausybininkams. Ir tik Anglijos svarus žodis sulaikė tuometinius Prancūzijos vairuotojus nuo to rizikingo žingsnio. Dabar pradeda aiškėti, kodėl prancūzai buvo norėję taip pasielgti.

Prancūzai, mat, bijo, kad Pirenejų pussalyje neįsigalėtų kita kuri valstybė, ypač Vokietija. O čia iš Barcelonos vyriausybininkai pranešė Bliumui ir Bonkurui, kad gen. Franko leido vokiečiams statytis aerodromus prie pat sienos su Prancūzija. Bliumui ir Bonkurui to pakako: jie įsakė generaliniam štabui rinkti kariuomenę ir siųsti ją Ispanijon. Situaciją išgelbėjo gen. Gamelinas, kai pareikalavo iš ministerių kabineto įsakyti sumobilizuoti bent pusantro milijono kariuomenės ir ją pastatyti prie sienos su Italija. Toks Gamelino reikalavimas kiek ataušino Bliumo pasiryžimą. O tuo tarpu iš Anglijos atėjo įrodymai, kad visi Barcelonos pranešimai esą vienas prasimanymas.

Taip ir neįvyko Prancūzijos įsikišimas tan karan.

Čekoslovakijos vokiečių reikalavimai

Šiomis dienomis Karlsbado mieste įvyko didelis Čekoslovakijos vokiečių kongresas, kuriame pirmininkavo senato narys d-ras Frankas. Jis savo kalboje pareiškė, kad Čekoslovakijoje gyveną vokiečiai niekuomet nesutiko, kad jie būtų atiduoti čekų žinion. Kartu d-ras Frankas pasiūlė nusiųsti Hitleriui sveikinimo telegramą.

Toksai pasiūlymas buvo aiški demonstracija, nukreipta prieš Čekoslovakijos vyriausybę. Dar labiau buvo uždemonstruota, kai kongrese prabilo Čekoslovakijos vokiečių vadas pagarsėjęs Henleinas. Jis visų pirma pasisakė, kad esąs hitlerininkas. Be to, iškėlė visą eilę reikalavimų Čekoslovakijos vyriausybei.

Visus Henleino reikalavimus Čekoslovakijos vyriausybė skaito nepriimtinais, kadangi Henleinas reikalauja jau ne autonomijos, bet atskiros.. valstybės. Manoma, kad tokius reikalavimus Čekoslovakijos vyriausybei liepęs pastatyti Berlynas, nes visa vokiečių spauda tiesiog entuziastiškai rašo apie Čekoslovakijos vokiečių kongresą ir apie priimtas jo rezoliucijas.

Pirmoji pasaulio armija

Paskutiniu metu Europos spaudoje daug buvo rašyta apie Prancūzijos vyriausybių nepastovumą, nes iš tikro Prancūzijos valdžia ėjo iš rankų į rankas ir daugelis manė, kad tenai įsigalės netvarka, ar net suirutė. Išėjo kitaip. Kai tik prancūzai pajuto, kad momentas yra rimtas, tuojau pamiršo partijų ginčus ir parlamentas beveik vienbalsiai išreiškė Deladiero vyriausybei pasitikėjimą. Po to netrukus visame krašte prasidėjo normalus gyvenimas, o vyriausybė ėmė rūpintis užsienio politika ir ypač krašto saugumo reikalais.

Šiomis dienomis viename miestelyje kalbėjo neseniai buvęs Prancūzijos užsienių reikalų ministeris Delbos, kuris tarp kitko pasakė:

„Prancūzija nėra atskirta nuo kitų valstybių, o juo labiau, kad draugingumo ryšiai su Anglija buvo sustiprinti ir niekuomet jie nebuvo tokie stiprūs, kaip dabar. Kad mūsų bijotų, turime būti galingi ir iš tikro esame galingi. Prancūzija ir Anglija gali priešintis kiekvienam. Prancūzijos armija yra pirmoji pasaulyje, galingiausias laivynas pasaulyje yra Anglijos laivynas Jei laikomės taikios politikos, tai dar nereiškia, kad mes kovos nors atsisakome. Mes ir toliau laikomės sutarčių, sąjungų ir duoto žodžio".

Pagerėjo Anglijos-Airijos santykiai

Airija, kaip žinia, galutinai yra atsiskyrusi nuo Anglijos ir dabar yra laisva, nepriklausoma valstybė, kurios priešakyje stovi visos airių tautos mylimas vadas ir ilgametis už airių laisvę kovotojas de Valera.

Šis žinomas Airijos valstybės organizatorius yra taip pat žymus politikas, su kuriuo anglų diplomatija turėjo ir dabar turi daug vargo, nes de Valera atkakliai ir sumaniai gina savo valstybės reikalus.

Pavyzdžiui, jau suėjo šešeri metai, kai tarp Anglijos ir Airijos yra vedamas vadinamasis muitų karas. Kadangi abiem valstybėm šitokia padėtis įgrįso ir buvo nenaudinga, tai pagaliau buvo susitarta ir šio mėn. 26 dieną Londone buvo pasirašyta nauja sutartis.

Dabar laukiama, kad Anglijos Airijos santykiai žymiai pagerės, o juo labiau, kad ši sutartis yra iš viso pirmoji tarp Anglijos ir Airijos sutartis, nes Airija tik šių metų pradžioje tapo visiškai nepriklausoma valstybė.

X

Kartu pranešama, kad šiemet gegužės 31 dieną Airijoje oficialiai bus išrinktas prezidentas, nes Airija yra respublika. Rimčiausias kandidatas į prezidentus yra profesorius Hyde.

Kuriems rūpi mūsų krašto lietuvių visuomenės reikalai ir lietuviškos spaudos palaikymas,—kviečiame išsirašyti dažniausiai leidžiamą Vilniaus lietuvių laikraštį — „Aidą".

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA:
Wilno, ul. Dąbrowskiego 5 — 1.
Administracija priima nuo 9 iki 13 val.

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 2 doleriai. Atskiro numerio kaina 10 skatikų.
Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy 20 skatikų už eilutę.

Leidėjas ir atsak. redaktorius **Liudvikas Cicėnas**.

„RUCH" spaustuvė, Tatarska 6. Telef. 21-83